

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräistä huoltovarmuuden turvaamisen järjestelyistä rahoituslalla ja siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräistä huoltovarmuuden turvaamisen järjestelyistä rahoituslalla ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 104/2022 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Talousvaliokunta (TaVM 18/2022 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

eräistä huoltovarmuuden turvaamisen järjestelyistä rahoituslalla

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään eräistä päivittäismaksamisen huoltovarmuuden turvaamisen järjestelyistä rahoituslalla.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *luottolaitoksella* luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua luottolaitosta;
- 2) *talletuksella* rahoitusvakaussviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 1 luvun 3 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettua talletusta;
- 3) *talletustilillä* tiliä, jota käytetään talletusten kirjaamiseen;

Eduskunnan vastaus EV 99/2022 vp

4) *maksupalvelulla* maksupalvelulain (290/2010) 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuja maksupalveluita;

5) *huoltovarmuustilijärjestelmällä* tietojärjestelmää ja siihen liittyviä muita palveluita, jotka mahdollistavat huoltovarmuuden kannalta välttämättömien maksupalveluiden toteuttamisen normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Mitä tässä laissa säädetään luottolaitoksesta, koskee myös luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitetun ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliikettä, joka on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 59 a §:n perusteella nimetty merkittäväksi sivuliikkeeksi.

3 §

Huoltovarmuustilijärjestelmä

Rahoitusvakaussvirasto ylläpitää huoltovarmuustilijärjestelmää ja toimii järjestelmän rekisterinpitäjänä.

Huoltovarmuustilijärjestelmä muodostuu huoltovarmuustilipalvelusta ja korttimaksamisen huoltovarmuuspalvelusta. Huoltovarmuustilijärjestelmää käytetään huoltovarmuuden turvaamisen kannalta keskeisten maksupalveluiden toteuttamiseen normaaliolojen vakavan häiriötilanteen tai poikkeusolojen aikana.

4 §

Huoltovarmuustilijärjestelmään liittyvä käyttöönottovalmius ja järjestelmän käyttöönotto

Rahoitusvakaussviraston on jatkuvasti ylläpidettävä valmiutta huoltovarmuustilijärjestelmän käyttöönottoon. Rahoitusvakaussvirastolla on käyttöönottovalmiuden ylläpitämiseksi oikeus saada luottolaitoksilta välttämättömät 3 momentissa tarkoitetut tiedot.

Valtioneuvosto päättää huoltovarmuustilijärjestelmän käyttöönotosta, jos luottolaitos ei kykene käyttämään huoltovarmuuden kannalta keskeisten maksupalveluiden edellyttämiä järjestelmiään normaaliolojen vakavan häiriötilanteen tai poikkeusolojen vuoksi. Valtioneuvosto päättää huoltovarmuustilijärjestelmän käytön lopettamisesta, kun luottolaitos jälleen kykenee käyttämään huoltovarmuuden kannalta keskeisten maksupalveluiden edellyttämiä järjestelmiään tai kun huoltovarmuustilijärjestelmän käytölle ei ole enää muuten perustetta. Päätös huoltovarmuustilijärjestelmän käyttöönotosta ja käytön lopettamisesta tehdään valtioneuvoston yleisistunnossa. Valtiovarainministeriön on ennen päätöksen tekemistä pyydettävä asiassa lausunto Suomen Pankilta, Finanssivalvonnalta ja Rahoitusvakaussvirastolta, jollei asian kiireellisyydestä välttämättä muuta johdu.

Luottolaitoksen on toimitettava Rahoitusvakaussvirastolle huoltovarmuustilijärjestelmän käyttöönottoon ja toimintaan liittyvät seuraavat välttämättömät ja ajantasaiset tiedot:

1) talletustilejä ja tilin omistajia koskevat yksilöintitiedot sekä talletustilien käyttämiseen liittyvät tekniset tiedot;

2) talletustilejä koskevat saldotiedot;

3) maksukortteja ja niiden haltijoita koskevat yksilöintitiedot sekä muut maksukorttien käyttämiseen liittyvät tekniset tiedot; ja

Eduskunnan vastaus EV 99/2022 vp

4) huoltovarmuustilijärjestelmän piiriin kuuluvien muiden maksupalveluiden toteuttamiseen liittyvät välttämättömät tekniset tiedot.

Rahoitusvakausvirastolla on oikeus käyttää rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja huoltovarmuustilijärjestelmässä, jos vastaavat tiedot eivät muuten ole sen käytettävissä. Rahoitusvakausvirastolla on lisäksi oikeus käsitellä maksutapahtumatietoja huoltovarmuustilijärjestelmän käyttöönottoon ja toimintaan liittyen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin huoltovarmuustilijärjestelmään kuuluvista huoltovarmuuden kannalta keskeisistä maksupalveluista, huoltovarmuustilijärjestelmän toiminnasta ja palveluiden käytöstä.

Rahoitusvakausvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 ja 3 momentissa tarkoitettujen tietojen tietosisällöstä, näiden tietojen toimittamistavasta ja -ajankohdasta sekä huoltovarmuustilijärjestelmään liittyvien tietojärjestelmien teknisistä vaatimuksista ja muista vastaavista teknisistä seikoista.

5 §

Huoltovarmuustilijärjestelmän palveluntarjoaja

Rahoitusvakausvirasto saa käyttää huoltovarmuustilijärjestelmän toteuttamiseksi yhtä tai useampaa palveluntarjoajaa, joiden tulee olla yleisesti tunnettuja, hyvämaineisia yrityksiä, joilla on uskottava tekninen ja operatiivinen kyvykkyys luottolaitostoiminnassa edellytetyn palvelutason varmistamiseen.

Rahoitusvakausvirasto saa luovuttaa palveluntarjoajalle henkilötietoja, jos valtioneuvosto on 4 §:n 2 momentin nojalla päättänyt huoltovarmuustilijärjestelmän käyttöönotosta. Rahoitusvakausvirasto saa lisäksi luovuttaa palveluntarjoajalle huoltovarmuustilijärjestelmän käyttöönottovalmiuden ylläpitämiseksi:

- 1) 4 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja välttämättömiä henkilötietoja; ja
- 2) 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja, kun kyse on välttämättömästä järjestelmän testauksesta.

Lisäksi Rahoitusvakausvirasto saa luovuttaa palveluntarjoajalle salassapitosäännösten estämättä muita huoltovarmuustilijärjestelmän käytön, käyttöönoton ja ylläpidon kannalta välttämättömiä tietoja.

Palveluntarjoajan on eriytettävä huoltovarmuustilijärjestelmään liittyvät henkilö- ja muut tiedot sen muusta liiketoiminnasta, eikä palveluntarjoaja saa hyödyntää tietoja huoltovarmuustilijärjestelmän ulkopuoliseen tarkoitukseen. Palveluntarjoajaan sovelletaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 14 §:ssä säädettyä salassapitovelvollisuutta.

6 §

Luottolaitosten välisen maksuliikkeen turvaaminen

Luottolaitosten toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi Suomen Pankki ylläpitää järjestelmää, joka mahdollistaa luottolaitosten välisen maksuliikkeen, maksujen selvityksen ja katteen-siirron normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettujen järjestelmän toiminnan järjestelyistä ja palveluiden käytöstä.

Eduskunnan vastaus EV 99/2022 vp

Suomen Pankki voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetun järjestelmän toiminnasta.

7 §

Viranomaisten välinen yhteistyö

Rahoitusvakausviraston, Suomen Pankin, Finanssivalvonnan ja valtiovarainministeriön tulee tehdä yhteistyötä 3 ja 6 §:ssä tarkoitettujen järjestelmien suunnittelussa ja käyttöönotossa.

8 §

Rahoitusmarkkinoiden häiriönhallinnan yhteistyöryhmä

Valtiovarainministeriö voi asettaa rahoitusmarkkinoiden häiriönhallinnan yhteistyöryhmän (*yhteistyöryhmä*), jonka tehtävänä on:

- 1) suunnitella ja sovittaa yhteen poikkeusolojen sekä normaaliolojen vakavien häiriötilanteiden hallinnassa tarvittavia toimenpiteitä;
- 2) hankkia ja toimittaa poikkeusolojen sekä normaaliolojen vakavien häiriötilanteiden hallinnassa tarpeellisia tietoja viranomaisten päätöksenteon tueksi; sekä
- 3) välittää yhteistyöryhmän kokoamaa ja analysoimaa poikkeusolojen sekä normaaliolojen vakavia häiriötilanteita koskevaa tietoa sellaisille toimijoille, jotka voivat vähentää häiriötilanteiden haitallisia vaikutuksia yhteiskunnalle.

9 §

Yhteistyöryhmän kokoonpano

Yhteistyöryhmän jäseniksi voidaan kutsua sen tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellisia:

- 1) luottolaitosten, maksulaitoslain (297/2010) 5 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen maksulaitosten, maksulaitosten sivuliikkeiden, sijoituspalvelulain (747/2012) 7 luvun 8 §:ssä säädetyn varautumisvelvollisuuden piiriin kuuluvien sijoituspalveluyritysten, sijoitusrahastolain (213/2019) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen rahastoyhtiöiden, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (1070/2017) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetun pörssin, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (348/2017) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitetun arvopaperikeskuksen edustajia;
- 2) viranomaisia; sekä
- 3) muita yrityksiä ja yhteisöjä.

Valtiovarainministeriö voi päättää, että yhteistyöryhmä kokoontuu erikseen määrättyssä kokoonpanossa käsittelemään tiettyä asiaa.

Eduskunnan vastaus EV 99/2022 vp

10 §

Tietojen luovuttaminen ja salassapito

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, valtiovarainministeriö tai muu yhteistyöryhmän toimintaan osallistuva viranomainen voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa häiriötilanteen hallinnassa tarvittavia tietoja yhteistyöryhmän jäsenelle, jos tiedot ovat välttämättömiä ryhmän tehtävien hoitamiseksi.

Yhteistyöryhmän jäseneneen sovelletaan 8 §:n mukaisissa tehtävissä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 23 §:ssä säädettyä vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa sekä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

11 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista luottolaitoksessa valvoo Finanssivalvonta.

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 luvun 16 §:n ja 18 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 5 luvun 16 § ja 18 luvun 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 99/2022 vp

5 luku

Liiketoimintaa koskevat yleiset edellytykset

16 §

Varautumisvelvollisuus

Luottolaitoksen tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa osallistumalla rahoitusmarkkinoiden valmiussuunnitteluun sekä valmistelemalla etukäteen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa sekä muilla toimilla.

Luottolaitoksella on velvollisuus ylläpitää jatkuva valmius käyttää huoltovarmuuden turvaamisen järjestelyistä rahoitusallalla annetun lain (/) 3 ja 6 §:ssä tarkoitettuja järjestelmiä ja palveluita tehtäviensä häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi.

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettua valmiussuunnittelun perusteista.

18 luku

Ulkomaisia luottolaitoksia koskevat erityissäännökset

5 §

Varautuminen poikkeusoloihin

Mitä 5 luvun 16 §:n 1 ja 3 momentissa ja 17 §:ssä säädetään varautumisesta ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta, koskee myös ulkomaisen luottolaitoksen sivuliikettä. Mitä 5 luvun 16 §:n 2 momentissa säädetään velvollisuudesta ylläpitää valmius käyttää huoltovarmuuden turvaamiseksi tarkoitettuja järjestelmiä, koskee Finanssivalvonnasta annetun lain 59 a §:ssä tarkoitettuja merkittäviä sivuliikkeitä.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annettuun lakiin (1197/2014) uusi 6 a § seuraavasti:

6 a §

Kustannukset huoltovarmuustilijärjestelmän käytöstä ja perustamisesta

Luottolaitoksen ja Finanssivalvonnasta annetun lain 59 a §:ssä säädetyn mukaisesti merkittäväksi nimetyn sivuliikkeen on suoritettava virastolle kustannukset, jotka virastolle on syntynyt eräistä huoltovarmuuden turvaamisen järjestelyistä rahoituslalla (/) annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua huoltovarmuustilijärjestelmän käytöstä kyseisen luottolaitoksen tai merkittävän sivuliikkeen osalta. Maksun perusteista ja maksun määrittämisestä säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Huoltovarmuustilijärjestelmän perustamisesta aiheutuvia kustannuksia ei oteta huomioon viraston kustannuksina alennettaessa hallintomaksua 6 §:ssä säädetyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 7.7.2022

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri